

Socialni razvoj otroka

■ **Alenka Škrubej**, dipl. vzg. pred. otrok, je v Vrtcu Čebelica Šentjernej zaposlena že 13. leto. V svoje delo vnaša elemente pedagogike montessori. Nova znanja pridobiva na mednarodnih konferencah in simpozijih, kjer predstavlja tudi svoje primere dobre prakse.

Zalokar Divjak (2000) opozarja na odtujenost ljudi, do katere je prišlo v zadnjih desetletjih. Ljudje se bojijo tesnih medosebnih stikov, otroci ne vzdržujejo več stikov s starši, svoje ostarele starše oddajajo v domove za ostarele ali v bolnišnice. Vzrok za to so v veliki meri spremenjene družbene razmere, ritem življenja in nemoč posameznika, da ohrani svojo identiteto in vrednostni sistem, ki se je v preteklosti izkazal kot dober.

Z nadaljevanjem takega načina življenja se bomo znašli v množici osamljenih in zagrenjenih ljudi. Morali bi se zavedati, da sami lahko največ prispevamo k izboljšanju odnosov. Ko smo pripravljene pomagati sočloveku, smo bolj uspešni, hkrati pa vstopamo v različne odnose in srečujemo veliko ljudi.

Spodbujanje otrokovega socialnega razvoja

Otrok je v svojem bistvu socialno bitje; že v obdobju dojenčka rad opazuje druge otroke in uživa v njihovi družbi. Čeprav se še ne zmore igrati z njimi, mu socialni stik z otroki veliko pomeni. Otrok prve socialne večine nabira v svoji družini. Družinski odnosi se odražajo tudi v vrtcu in okolju. Občutek varnosti, ki ga otrok doživlja v svoji družini, in dobri odnosi so ključnega pomena za učenje socialnih odnosov v družbi. Otroci v vrtec prihajajo iz različnih okolij in s sabo prinašajo različne vzorce vedenja in odnosov. Te vzorce morajo v sodelovanju z vrstniki in odraslimi prilagoditi. Ob kakovostnih medsebojnih odnosih odraslih imajo otroci v vrtcu idealne pogoje za socialno učenje. S tem postajajo vse bolj odgovorni in samostojni pri vključevanju v okolje. Odnosi med vrstniki včasih privedejo do konfliktov. Naloga odraslih je, da otroke naučijo mirnega reševanja konfliktov, brez agresije in merjenja moči. Pri reševanju nesoglasij spodbujamo komunikacijo in iskanje kompromisov. Ko so otrokove sposobnosti dovolj razvite, mu dovolimo, da sam rešuje konflikte med vrstniki, ter ga

ne prikrajšajmo za izkušnje, ki mu bodo v življenju koristile. Otroci bolje delujejo v okolju, kjer so določena pravila obnašanja in postavljene meje. Meje niso določene zaradi nadzora otrok, temveč z namenom usposabljanja za sprejemljivo ravnanje v družbi.

Pravila obnašanja so bistvena za dobre in zdrave medosebne odnose. Otrokom nudijo varno okolje z ustaljenim redom, ki jim daje občutek trdnosti. Na trdnih temeljih otrokov socialni razvoj napreduje, razvija spretnosti odnosa do sočloveka, spoštovanja, prijateljstva, empatijo, potrpežljivost, sočutje ...

»Strokovnjaki napovedujejo, da bo v prihodnosti največji problem posameznika osamljenost, kajti človek je po svoji naravi predvsem socialno bitje, to pa pomeni, da za svoj obstoj potrebuje sočloveka.«

(Zalokar Divjak, 2000: 38)

V sodobnem času otroci namesto popoldanskega druženja z vrstniki svoj čas raje preživljajo s sodobno tehniko – s televizijo, računalniki in pametnimi telefoni. Otrokom sodobna tehnologija krade dragocen čas, ki bi ga lahko preživeli v dobri družbi z vrstniki, kjer bi osebno rastle in razvijali svoje zmožnosti.

Vzgojitelji opažamo pretirano skrb staršev za razvoj otrokovega intelektualnega po-

dročja, hkrati pa se zanemarja pomembnost otrokovega socialnega in čustvenega področja.

Dober socialni razvoj ima velik vpliv na otroka. Otrok si med socialnim razvojem krepi samospoštovanje ter odnos do družbe, razvija svojo osebnost in pridobiva osebne vrednote. Oblikuje si samozavest in samopodobo, spoznava svoje sposobnosti ter oblikuje občutek varnosti in pripadnosti.

Celostna pedagogika ni le znanost, temveč je predvsem človeška drža. Pomen in vrednost te zdravilne pedagogike je v pomoči drugim v stiski in sprejemanju le-te.

Vzgojitelji v vrtcu otroke z igro in vsakdanjimi dejavnostmi vključujemo v prve družbene odnose. S tem jih usmerjamo v nabiranje izkušenj, novih spoznanj, v izražanje sebe, socialno in čustveno vključenost v skupino. Otrok se v vrtcu in družini uči ter spoznava meje socialno sprejemljivega in nesprejemljivega vedenja v družbi, in sicer predvsem z zgledom odraslega. Odrasla oseba, ki je otroku zgled, mora izražati notranji mir, trdno in stabilno osebnost, spoštljivost, prijateljstvo, poštenost, humanost, ljubeznivost.

Otroke za prihodnost vzgajamo v duhu tolerantnosti, solidarnosti, spoštovanja, v kulturnem obnašanju, prilagajanju in odprtosti do sočloveka.

Celostna vzgoja kot zdravilna pedagogika

»Celostna vzgoja, h kateri teži sodobna pedagogika, ne pospešuje samo razvoja mladih v celovito osebnost; celostna vzgoja vodi k pedagogiki, ki je zdravilna. Da lahko dojamemo njen pravi pomen, jo moramo zajeti dovolj široko. Pripadamo družbi, ki

pozablja na človečnost. Resda je to družba izobilja, vendar le materialnega. Po eni strani namreč kopiči potrošne dobrine, po drugi strani pa si izmišljuje uničevalna sredstva, ki lahko v nekaj minutah pokončajo človeštvo. Naša družba pozablja na človečnost. Zdravilna pedagogika je kot kaleče seme v gnijočem plodu. Vpliv zdravilne pedagogike se mora odražati

predvsem v skrbi za človeško dušo. To pa niso le mladostniki, ampak tudi ostareli, duševno bolni, telesno prizadeti, sirote, begunci.« (Bizjak, 1996: 67)

Bizjak še navaja, da je celostna pedagogika edini možen odgovor, ki ga lahko danes nudimo človeštvu. Celostna pedagogika ni le znanost, temveč je predvsem človeška drža. Pomen in vrednost pedagogike,

ki je zdravilna, je v pomoči drugim v stiski in sprejemanju le-te.

Literatura

- Bizjak, Helena (1996): *Sprostitev in ustvarjalnost v šoli: pedagogika za tretje tisočletje*. Ljubljana: samozaložba.
- Shapiro, Lawrence E. (1999): *Čustvena inteligenca otrok: kako vzgojimo otroka z visokim čustvenim količnikom*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Zalokar Divjak, Zdenka (2000): *Vzgojati z ljubeznijo*. Krško: Gora.

Foto: Alenka Škrubej